

[Gertie Wandel.]

mennesker er en stor skuffelse, nemlig når det gælder tilmeldelse til undervisning og oplæring.

Der foreslås en øget pligt til tilmeldelse til forsoeren, men her tror jeg man under-vurderer forældrene, for hvis tilbuddet er godt nok, skal de nok tage imod det. Det ved ikke mindst de praktiske kommunal-folk, til hvem forældrene kommer for at bede dem om at skaffe skolegang og oplæring for deres børn, når disse glider uden for den normale skoleordning. Dette tvangs-kriterium er også fuldstændig i modstrid med, hvad der i øjeblikket sker i andre lande, ikke mindst i Norge og Sverige. I vort naboland Sverige taler man overhovedet ikke om åndssvage, når de kan undervises. Der tales om særskolebørn, der tales om hjælpeskolebørn, der tales om „efterblivna“ børn, børn, som er tilbage, men så længe de kan undervises, tales der slet ikke om ånds-svage. Kun den mindre gruppe, der bliver tilbage, som er syge, som er dybt åndssvage, og som må på anstalt, kalder man åndssvage. Men alle de andre normaliseres, de kommer ind under skolevæsenet og får en normal behandling, når de når skolealderen. En far og mor i Sverige, der har det, vi kalder et lettere åndssvagt barn, henvender sig, når barnet kommer i skolealderen, til skole-væsenet og får i samarbejde med skolepsyko-logen barnet placeret inden for det almindel-ige skolevæsen.

Der er af Østifternes Åndssvageforsorg udgivet en af ekspeditionssekretær Bank-Mikkelsen udarbejdet meget læseværdig beretning om forholdene i Sverige, som jeg har lært meget af.

Den anden ting, som gør det usikkert, om der ikke allerede er lagt en linje for ånds-svageforsorgens fremtid, er, at der, som jeg har set i dagspressen, er bevilget ca. 16 mill. kr. til udvidelse og forbedringer af to insti-tutioner nær København. Nu vil jeg ikke sige, at det ikke er hårdt tiltrængt, men det er ordet „udvidelse“, jeg hæfter mig ved. I de fleste andre lande — og atter i Sverige — arbejder man med mindre institutioner. Det er menneskeligt set langt mildere og mere værdifuldt og ifølge oplysninger fra Sverige også økonomisk set bedre. Lige så stærkt som mit parti ønsker pædagogerne — det normale skolevæsen — ind i billedet, lige så

stærkt ønsker vi politikerne ind i billedet. Nu går der antagelig et år, inden vi ser resten af det ministerielle udvalgs betænkning. Så er der gået 5 år, siden udvalget blev nedsat, og jeg ved, at presset på folketinget vil blive kolossalt stort, når vi skal trække hoved-linjerne op for åndssvagevæsenets fremtid og fastlægge principperne; for det er folke-tinget, der skal bestemme, hvordan det skal gå denne kolossalt store gruppe af menne-sker, navnlig den del af dem, som lever ude iblandt os. Det er os, der får ansvaret for linjen, og jeg mener, vi må se at få politi-kerne ind i billedet og få nogle drøftelser i gang på dette punkt, så vi ikke pludselig står over for at skulle foretage en hurtig behandling, fordi sagen presser på, således at vi slet ikke når at sætte os rigtigt ind i tingene. Jeg er ganske overtydet om, at hvert eneste medlem i denne sal føler et ansvar over for denne så store befolknings-gruppe.

Man må huske på, at hvis man tager de ca. 45 000 evnesvage eller åndssvage, det drejer sig om, og så blot en eller to på-rørende til hver, er det over 100 000 menne-sker i den danske befolkning, som berøres heraf; derfor må det forlanges, at den lov-givende forsamling så dybt som muligt tænker over, hvilken linje den skal vælge, når de fremtidige forhold skal tilrettelægges. Skal det være den åbne svenske linje med skolevæsen helt ned til en intelligenskvotient på 35, med almindeligt skolevæsen for børn, så længe de er underviselige, som man siger på svensk, eller skal det være den relativt stærke koncentration, vi har herhjemme, med større anstalter og med statsdirektion uden om kommunerne? Jeg mener, at pro-blemerne på mange punkter er os så nær inde på livet, at kommunerne må med i billedet, fordi de kender til de enkelte for-hold og til det menneskelige i sagerne.

Jeg vil så varmt, jeg kan, bede om, at der må blive nedsat et udvalg til behandling af dette lovforslag, så ærede medlemmer kan få lejlighed til at drøfte problemerne om-kring den kommende revision og alle de spørgsmål, der knytter sig til den del af det mi-nisterielle udvalgs betænkning, der er afgivet.

Else Zeuthen: Det radikale venstre kan give fuld tilslutning til det af socialministe-ren fremsatte lovforslag.